सुप्रलातम् सुरेश प्रा. सह 079-23226251

સલામી સવારની..

પાડે દરોડા !

'કર્તવ્યનિષ્ઠ' સંસ્થા

સમયસર…!?

डोर्ट ने से डोटवासनी डयेरी समर्थ छे ! ने षातने तो से यादाङ याएड्य समर्थ छे, સમજે છે એ 'નેતૃત્વ'ને બાળકોનું લોલીપોપ -**डरे अवगणना डोर्टनी, से शुं समर्व छे ?** (डोर्घ डार्थङ्ग न आपवा - डोर्ट)

नाह्यां डुलमां -*सत्यार सुधीनां तो -*ઘોવાઈ ગયાં!! (सरકारी (शाही) रनान) (दक्ष्मी विद्यय ने हिवसे ४!?)

બિહારનું સમરાંગણ : ભાજપની ભવાઈ

રહેલો બિહારી પડકાર દિનપ્રતિધિન ઉમેદવારી કરી શકે એમ ન હોઈ પ્રવક્તાઓ લાલુ યાદવના કટાક્ષ મજબૂત સ્વરુપ પકડી રહ્યો છે. એમણે એમના બેઉ કંધોતરોને સામે વળતો કટાક્ષ કરવામાં ઘાસચારા કૌભાંડના સજા પામેલા ચૂંટણીના અખાડામાં ઉતાર્યા છે. નિષ્ફળ ગયા છે. રામવિલાસ પૂર્વ મુખ્યમંત્રી લાલુપ્રસાદ યાદવ યાદવ બહુલ રાધો પુર પાસવાનના સાંસદ પુત્ર ચિરાગ સામે ટક્કર લઈ શકે કે બિહારના મતવિસ્તારમાં પુત્ર તેજસ્વીના પાસવાર એટલું જ કહીને અટકી

સુશાસનના સૂત્રધાર નીતીશકુમારની ચૂંટણી પ્રચાર સાથે બિહારના મુખ્યમંત્રીનો ઉમેદવાર નથી, બરાબરી કરી શકે એવો કોઈ ઝંઝાવાતી પ્રવાસનો પ્રારંભ કરતાં એમને હવે નીતીશકુમારની પ્રાદેશિક નેતા ભાજપ પાસે નહીં લાલુએ એમની લાક્ષણિક શૈલીમાં નેતાગીરી હેઠળ ચૂંટણી લડવાના નેતાઓની સાથે પણ છૂપું ગઠબંધન ભાજપની ભવાઈ ચાલુ જ રહી હોવાની આડકતરી કબૂલાત ખુદ વડાપ્રધાન મોદી પર ચાબખા દિવસો આવ્યા છે. લાલુ અને પાર્ટીએ જ કરી દીધી હોય એવો માર્યા અને તેઓને બિહારના નીતીશ વચ્ચેનું જોડાણ અકુદરતી ભાજપ જેમને 'મુલ્લા મુલાયમ' કરતાં બિહાર વિજય ઘણી વધારે માહોલ સરજાયો છે. તેથી પાર્ટીના મુખ્યમંત્રી માટે બિહારમાં કોઈ હોવાનું અને લાલુ રાજયશાસન માટે કહી વખો ડ્યું રહ્યું છે, એમને અગત્યની બાબત છે અને બાજી મુખ્યમંત્રી પદ વાંચ્છુ નેતાઓ તો લાયક ઉમેદવાર નહીં મળતાં તેઓ 'જંગલ રાજ' જેવી ઉપમા હવે પ્રજા સીબી આઈની ધાક બતાવી ધીરે ધીરે લાલુ -નીતીશની

સિલિકોન વેલીને ઘેલી નેતાને સીધું વડાપ્રધાન પર નિશાન જનસમુદાયમાં અસરકારક બનાવી શકતા વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર તાકવાની તક સાંપડી છે. લાલુ પોતે નીવડ્યો છે. ભાજપનાં મીનાક્ષી મોદી માટે ઘર આંગણે સરજાઈ અદાલતના આદેશ મુજબ લેખી કે સંબિત પાત્રા જેવા ગયા છે કે પંદર પંદર વર્ષ સુધી માથાનો દુખાવો બની રહેલ છે. આક્ષેપ કર્યો છે. એમની સાથે બિહાર પર એકચક્રી શાસન એના ઈલાજ માટે ભાજપે અનેક જેમની ટિકિટ કપાઈ છે એવા ચલાવનારી પાર્ટી પાસે

નેતાઓનું મૂળ ગોત્ર જેપી આંદોલન જોડીએ ત્રીજા સમાજવાદી મોરચાનું છે, વળી કોંગ્રેસનો સાથ લેવામાં ગતકડું વહેતું મૂકી લાલુ-નીતીશના બિનસાંપ્રદાયિક મતોના ધ્રુવીકરણનો ગઢમાં ગાબડાં પાડવાનો કારસો પણ જ આશય છે. હવે તો ગુજરાતનું ઘડી કાઢ્યો છે. પપ્પુ યાદવને પાટીદાર આંદોલન પણ નીતીશ માટે પહેલાંથી જ પટાવી લીધા છે. આ ફાયદારુપ પુરવાર થઈ રહ્યું છે. બધી કારીગરી પછી પણ ભાજપ હાર્દિક પ્રચાર માટે પહોંચી ગયો છે. માટે બિહારનો જંગ સીધાં ચઢાણ શહેરી ઉચ્ચ મધ્યમ વર્ગ અને સવર્ણ જેવો બની રહ્યો છે. પૂર્વગૃહ સચિવ જાતિની જ હામી ગણાતી ભારતીય અને બિહારના ભાજપી સાંસદ જનતા પાર્ટી માટે પછાત વર્ગો સહિત આર.કે. સિંહે પાર્ટીની ટિકિટો મુસ્લિમોની ભારે જનસંખ્યા પૈસા લઈને વેચાઈ રહ્યાનો યાદવોને ટિકિટો આપી છે, તો વળી ચાલુ ધારાસભ્યો પણ જોડાઈ ગયા મુસલમાનોના મસીહા ગણાતા છે. શત્રુઘ્ન સિન્હાને સ્ટાર પ્રચારક શાહબુદ્દીન અને ઓવેસી જેવા બનાવી મનાવી લેવાયા છે, છતાં રચ્યું હોવાના અણસાર સાંપડે છે. છે, મોદી માટે ડિજિટલ ઇન્ડિયા

ચિંતન

३५ थोवन संपन्ना विशासङ्घस संभवा : ।

વિદ્યા હીના ન શોભેન્તે નિર્ગન્ધાઃ કિશુકા ઈવ ॥

સ્વરુપ અને સૌંદર્યથી શોભતી યુવાન રમણી હોય, વિશાળ-ઉચ્ચકુળમાં જન્મી હોય એવી સ્ત્રી હોય કે પુરુષ પણ જો વિદ્યાવિહીન હોય તો તેનું વ્યક્તિત્વ શોભતું નથી જેમ કે કેસુડાંના ફૂલ દેખાય છે સારાં પણ સુગંધ વિનાના હોવાથી તેનાં સૌંદર્યનો કોઈ અર્થ નથી.

રૂપ-યૌવન-વ્યક્તિત્વ-ઉંચા કુળનો કોઈ અર્થ નથી. વ્યક્તિ અંદરથી ગુણવાન-સંસ્કારી-વિવેકી હોય તે જરુરી છે.

વ્યક્તિનું બાહ્ય સૌંદર્યનો કોઈ અર્થ નથી. શિક્ષણ-જ્ઞાન-અભ્યાસ-વિદ્વતાથી જ સાચાં વ્યક્તિત્વનું ઘડતર થાય છે. આચાર-વિચારના સંસ્કાર વિદ્યા દ્વારા પ્રાપ્ત થાય છે.

વિદ્યા વગરનો માણસ પૂંછડાં વિનાનો પશુ જ છે ભલેને રૂપાળો કેમ ન હોય! સુંગધ વિનાનું સુંદર ફૂલ કોઈને સ્વીકાર્ય - ગમતું નથી.

સુવિચાર

કોઈની નકલ કરવામાં સફળ થવા કરતાં,

હાઇક

- તમારી ઓરીજીનાલીટીમાં ફેઈલ જવું સારું છે **જ્ઞાનગંગા સૂત્ર** સફળતા પછીનો સૌથી અઘરો તબક્કો,
- તમારી સફળતાથી ખુશ થનારને શોધવાનો હોય છે ડો. વીજળીવાળા
- જયારે માણસ ખુદના આદર્શો, સિદ્ધાંતો અને હેતુ ભૂલી જાય છે…
- ત્યારે નિષ્ફળતાનું આગમન નક્કી લાગે છે શાહબુદ્દિન રાઠોડ ● પ્રેમ તો દિલથી થાય છે... દિમાગથી જે થાય તે તો એક પ્રકારના સોદો હોય છે - **નસીર ઇસ્માઇલી**
- ચહેરો ખીલેલ ગુલાબ જોઈએ, જીવન ખુલ્લી કિતાબ જોઈએ,
- ફાંકવા ને ભલે મળે ચણા, સિંહ જેવો રૂઆબ જોઈએ જનક દ**ે**
- મગજ બધું જ બોલે છે પણ જાણતું કશું જ નથી,

હૃદય બધું જ જાણે છે, પણ બોલતું કશું જ નથી - માનવસૂત્ર (સંકલન : દીપક વી. આસરા)

બોધકથા

ધર્મમાં શ્રદ્ધા રાખી, બાબા-બાપુઓને પૂજતી ભોળી પ્રજા અંધવિશ્વાસનો ભોગ બને છે છેતરાય છે અને દુઃખી થાય છે આવા ઢોંગીઓ માટે 'ધર્મ' ધતીંગ પણ એક જાતનો ધંધો જ બની જાય છે.

એક ભોળા કુંભારનો એકનો એક, પ્રિય ગધેડો મરી ગયો. માટી લાવવા અને વસ્તુ વેંચાણનું કામ ખોરભાઈ જવાના દુઃખે રડવા લાગ્યો. ઝૂંપડી પાસે ખાડો ખોદી ત્યાં જ ગધેડાને દફનાવી દીધો.

પછી દરરોજ ત્યાં ફૂલ અગરબત્તી ચઢાવી રડતો. આવતાં-જતાં લોકો પૈસા ચઢાવવા લાગ્યાં. કુંભારને તો આવક શરુ થઈ ગઈ, એને વિચાર્યું ગધેડો મૃત્યુ પછી પણ મારી મદદ કરે છે.

કોઈએ પૂછ્યું. તમે અહીં રોજ કોની પૂજા કરો છો? કુંભાર કહ્યું, આના દ્વારા મારી 'મનોકામના' પૂરી થાય છે...

લોકોની સંખ્યા વધી - કુંભારની આવક વધી. કુંભારે પોતાનો ધંધો બંધ કરી હવે એ જગ્યાએ નાનું મંદિર બનાવ્યું. 'ઈચ્છાપૂર્તિ' મંદિર નામ રાખ્યું. ધર્મની દુકાન-અંધશ્રદ્ધાનો વેપાર જોરદાર વકરા સાથે ચાલવા લાગ્યો...

તંત્રીસ્થાનેથી....

ગાદ્યાસાર કાલમાદ્યાદ

ભોંઠપ અનુભવે જ; પરંતુ લાલુ સિલિકોન વૅલીમાંથી એની આયાત પર ઝાઝી અસર ઉપજાવી શકતી મહાગઠબંધનથી જુદા પાડી દીધા તરફેણમાં સરકી રહી હોય એવા યાદવ જેવા મશ્કરા અને મસ્તીખોર કરવા ગયા હોવાનો કટાક્ષ કર્યો તે નથી. પ્રજાને ખબર છે કે બેઉ એટલું જ નહીં, મુલાયમ-શરદની સંકેતો મળી રહ્યાં છે!

વિનોબાજીનો જન્મ તો ૧૧મી સપ્ટેમ્બર-૧૮૯૫ ના રોજ થયો. ઉમ્મરમાં ગાંધીજીથી પચીસેક વર્ષ નાના પરંતુ ડહાપણમાં તથા કર્તવ્યનિષ્ઠામાં ગાંધીની જોડાજોડ ઊભા રહી શકે તેવા વિનોબાજી ગાંધીયુગના આભૂષણ સમાન હતા. સપ્ટેમ્બર માસમાં અનેક સંસ્થાઓ - લોકો વિનોબાજીને સવિશેષ યાદ કરે છે. ગાંધીજીના વિચારોને વાસ્તવિક રૂપે ભૂમિગત કરવાનું કામ બાબાએ અસાધારણ નિષ્ઠાથી કરેલું છે.

સમાજ જીવન જ્યારે ડહોળાય અને તેમાં અનેક અણધાર્યા તથા જોખમી વમળો પેદા થાય ત્યારે

વિનોબાજીનું માર્ગદર્શન સાંપ્રતકાળમાં પણ કામ લાગે તેવું છે. બાબા કહેતા કે વ્યક્તિગત જીવનમાં જે મહત્વ શ્વાસનું છે તેવુંજ સામાજિક જીવનમાં વિશ્વાસનું મહત્વ છે. અવિશ્વાસના પાયા ઉપર સ્વસ્થ સમાજનું નિર્માણ થવું અશક્ય છે. વિશ્વાસનું વાવેતર સમાજના ભિન્ન ભિન્ન ઘટકો એકબીજાને ખરા અર્થમાં ઓળખે તથા સમજે તો જરૂર થઇ શકે છે. ભિન્ન વિચાર ધરાવનારને પણ સમજવાની તથા તેના વિચારને સન્માનવાની ટેવ એ સ્વસ્થ સમાજની પૂર્વશરત છે. કેટલીક બાબતોમાં આપણે જે સ્થિતિ મનોમન ધારી લઇએ છીએ અને પછી તેની ચકાસણી કે ચોકસાઇ કર્યા સિવાય સાચી છે તેમ માની ઘૂંટ્યા કરીએ છીએ. આવી મનોસ્થિતિને કારણે આપણે સચ્ચાઇ સુધી પહોંચી શકતા નથી. આ બાબત સ્પષ્ટ કરવા વિનોબાજી એક સુંદર ઉદાહરણ આપે છે. તેઓ કહે છે કે પોતે નાના હતા ત્યારે પોતાની આઇ (માતા)ને કહ્યું કે તેમના ઘર સામે એક ઘેઘૂર આંબલીનું વૃક્ષ છે તેના પર ભૂત રહે છે. વિનોબાજીના માતા શાસ્ત્રો ભણ્યાં નથી પરંતુ સદાચારી જીવનથી સહજ સ્વસ્થતાને પામેલા છે. બાળકના મનમાં જે વહેમ તથા તેના કારણે કાલ્પનિક ભય ઊભો થયો છે તેને નિર્મૂળ કરવો જોઇએ તેવું માતા સમજે છે. વળી બાળકને માની વાત પર સ્વાભાવિક રીતેજ શ્રધ્ધા પણ છે. આથી માતા વિનોબાજીને કહે છે કે આવતીકાલે સવારના પહોરમાં તું આંબલી નીચે જઇને ધ્યાનથી વૃક્ષને નિહાળજે અને પછી મને કહેજે કે તારા જોવામાં શું આવ્યું. વિનોબાજી તેમ કરે છે. આંબલીના વૃક્ષનું ધ્યાનથી દર્શન કર્યા પછી પ્રસન્નતાના ભાવથી ઘર તરફ આવતા

શીશુને જોઇ માતા પણ પ્રસન્નતાનો અનુભવ કરે છે. હરખભેર માતા પાસે આવીને બાળક

વી. એસ. ગઢવી

સમાજના એક ઘટક તરીકે અન્ય ઘટકોને જોવા તથા સમજવાની કોશિષ માત્ર કરીએ તો પણ અનેક પ્રશ્નોનું આપોઆપ નિરાકરણ થાય છે. રાજકપુરની પ્રસિધ્ધ ફિલ્મ 'જાગતે રહો' ના છેલ્લા ભાગને યાદ કરો તો તેમાં પણ જગતમાં ચોતરફ ફેલાયેલા આ નૂતન પ્રકાશનું તથા જૂદી દ્રષ્ટિનાજ મહત્વની વાત કલાત્મક રીતે રજૂ કરવામાં આવી છે. વિનોબાજીની સ્મૃતિને વંદન તો સંઘર્ષની જગાએ સંવાદનું વાતાવરણ ઊભું કરીનેજ ખરા અર્થમાં કરી શકાય. કવિ કાગે આ દેશ દબણના બાવાને ભૂદાનકાર્યના સંદર્ભમાં અંતરના

ભાવથી બિરદાવ્યા છે. આ અનોખો બાવો જે માગણીની ઝોળી લઇને આવેલો છે તેમાં અનેક વંચિતો તથા ભૂમિહિનોનું હિત સમાયેલું છે. તેથી જ તે અનોખો અને અદ્વિતિય મહામાનવ છે.

અલેક્રીઓ ! દેશ દબણનો બાવો

વૃક્ષ દર્શનનો આંખે દેખ્યો અહેવાલ રજૂ કરે છે. બાળક કહે છે કે સૂર્યના કૂમળા તડકામાં

વૃક્ષના લીલાછમ પાન ચળકે છે. આંબલીના કાતરા જોઇને મોમાં પાણી આવે છે. નાના

નાના અનેક પંખીઓ મધુર સ્વરોમાં ગાતા સંભળાય છે. બાળક છેવટે નિચોડ રજૂ કરે છે.

''અહીં વળી ભૂત કે પિશાચ ક્યાંથી હોય?'' આજે સમાજ જીવનમાં અનેક જગાએ

આપણને કશુંક અજૂગતું હોવાનો અહેસાસ થયા કરે છે. કેટલીક બાબતોમાં તેમ હશે પણ

ખરું. પરંતુ પ્રશ્ન એ છે કે આપણે તેને ધારણા કે માન્યતાઓના ચશ્મા ઉતારી નિરખવા તથા

દેશ દબણનો બાવો કોઇ દેખ્યો નથી આવો! અલેકીઓ માગવા આવ્યો રે આ તો દેશ દબણનો બાવો !

એક દિન મેં પુરાની પડ જાતી है दुनिया

વિચારયાત્રા

કોં. જય ઓઝા

*ઇन नये जसते ઇલा*કे में **જहां रो**ष जन रहै हे - नये नये म~~डा~~न મૈં અકસર રસ્તા ભૂલ જાતા હૂં धोणा हे जाते हैं पुराने निशान *जोજता हूं ताडता पीपस डा पेऽ जोरता हूं उहा हुआ घर* और ९भीन डा जासी टुडडा ९हा से जार्थ मुडना था मुर्ज पर हर जार એક घर पीछे यस हेता हूं या हो घर आगे ठमडाता हूं... यहा रोज डुछ जन रहा है रोप डुछ घट रहा है यहां स्मृति डा भरोसा नहीं એક हिन में पुरानी पड श्वती है हुनिया रैसे वसंत डा गया पतजड डो बौरता हूं **અબ यहीं है ઉપાय કિ हर हरवान्न ખટખટાओ** और पूछो - डयां यही है वो घर ?

આ કવિતા આજે કૂદકેને ભૂસકે વધતા કોંક્રિટના જંગલને જોઈને

મૂકવાનું મન થયું છે... ગાંધીનગરના હરિયાળા વાતાવરણમાં જેસીબી, અને બીજા યંત્રરાક્ષસોના કાળમુખા મોઢા પેસી ગયા છે. પરિવર્તન એ સંસારનો નિયમ છે, અને જૂનું પકડી રાખીને તકીયાનુસી નથી બનવું. પણ જૂના સંસ્મરણ અને યાદોને સાચવી રાખવાની જરુર નથી લાગતી? અમુક વિસ્તારને જૈસે થે રહેવા દઈને જો વર્ષો સુધી જાળવી રાખીએ તો આવનારી પેઢી માટે એક યાદગીરી નહીં બની રહે?

મેસેપોટેમીયા અને ઈજીપ્તમાં ઘણી જૂની ઈમારત અને સ્થળોને Monoment તરીકે સાચવી રાખવામાં આવ્યાં છે.

ઐતિહાસિક કિલ્લા મકબરા, મંદિર કે વાવને જાળવવી જેટલી આવશ્યક છે તેવી જ રીતે જો કોઈ આખી શેરી કે ઝાડ અથવા મહોલ્લાને યથાવત્ રાખીએ તો એ આવનારી પેઢી માટે પ્રેરણારુપ બની રહેશે…

જયારે પણ રસ્તા પરથી પસાર થતા ત્યારે જે લીમડાનું ઝાડ આવતા જતા જાણે 'કેમ છો!' પૂછતું હોય તેવો ભાવ તેવી લાગણી જે વૃક્ષદેવતાને જોઈને લાગતી તે લીમડા દાદા અત્યારે દેખાતા નથી...

દુનિયા સતત બદલાતી રહે છે, સંસારચંદ્ર ચાલતુ રહે છે, કશું સ્થિર નથી... લાઈફમાં પોઝનું બટન નથી... કે એક ઘડી બધું સ્થિર કરી દઈને બગડેલા હાલાત સુધારી દઈએ… શહેરો વચ્ચેના અંતર ઘટતા જાય છે... વચ્ચે આવતા ગામડા તૂટતા જાય છે...

ભાઈજીપુરા, ભાટ, કુડાસણ, રાયસણ, વાવોલ, કોલવડા, રાંધેજા, સુઘડ, તારાપુર, અંબાપુર આ બધા ગાંધીનગરની આજુબાજુના ગામ હવે ટી.પી. પ્રમાણે નવી સ્ક્રીમના બોર્ડ નીચે આવી ગયા છે... ખેડૂતોને રાત-દિવસ મહેનત કરીને જમીનની છાતી ચીરીને અનાજ પકવવાની પળોજણ કરવા કરતા કરોડો રૂપિયાની રોકડી કરી લઈને જમીનના ટુકડાં વેંહચી દેવામાં રસ વધુ છે.

હાઈવે પરથી પસાર થતા હોઈએ ત્યારે એકલું અટુલુ કો'ક

ખેતર દેખાય તો તેમાં ઊભેલાં 'ચાડિયો' જાણે કહેતો હોય છે કે મારા બધા સાથીદાર તો ગયા… હવે કોઈ પક્ષીઓ આ કોંક્રિટના જંગલમાં આવવાના નથી કે જેને ભગાડવા માટે મારી જરુર હોય... કોઈ મને પણ અહીંથી લઈ જાવ મને એકલાને ઊભા રહેવાનો થાક લાગ્યો છે...

આપણે ગામડાંઓ ભાંગી ભાંગીને ફલૅટ અને રૉ-હાઉસ બનાવીએ છીએ અને Weekends માટે તો વળી દૂર છેવાડે એક ફાર્મહાઉસ ખરીદીએ છીએ.

અહીંયા આવું રોજ બને છે, કાંઈક જૂનું તૂટતું જાય છે... સવારે ઘરેથી નીકળીને પછી સાંજે પાછા આવીએ ત્યારે નકશો બદલાઈ ગયો હોય તેવું પણ બને…

અહીં પ્રકૃતિના બદલાવની અસર માણસ પર પણ પડ્યા વગર રહેતી નથી... કુદરતના વાતાવરણમાં બદલાવની સાથે મનુષ્યના સ્વભાવમાં પણ પરિવર્તન આવી જાય છે... 'એક દિન મેં પુરાની પડ જાતી હૈ દુનિયા'... અહીં સ્મૃતિઓનો ભરોસો નથી. સવારે જે વ્યક્તિ સાથે હસી-મજાક કરી હોય તે સાંજે મળે ત્યારે નવો જ રુપરંગ ધારણ કરેલો મળે છે... પરિવર્તનની ખબર પડતી નથી...

સ્થૂળ બદલાવની સાથે સાથે જાણે કે માણસના સમૂળગા વ્યક્તિત્વમાં પરિવર્તન થાય છે... લાગણી સભર અને સંવેદનશીલ

કુણો માણસ કયારે પથ્થરની શિલા જેવો ટાઢોબોળ, સંવેદનશૂન્ય બની જાય છે, તે ખબર પડતી નથી... આ શરીર ઈમારત જેવું તો છે… મનનો વડલો કયારે કપાઈને અધમૂઓ થઈ જશે તેની કોઈ ગેરંટી નથી… નવી નવી સ્ક્રીમ અને પ્લોટ માત્ર જમીન પર જ નથી બનતા... માણસના મગજમાં પણ નવા નવા પ્લોટ અને સ્કીમ બનતા રહે છે.

પ્રકૃતિ સાથેની રમત આપણને ભારે પડી રહી છે, એક વૃક્ષ કપાવા સાથે આપણી અંદરથી પણ એક સંવેદના કપાઈ જાય છે… ક્રોંકિટના તાબૂત ઊભા થાય છે, ત્યારે હૃદયનો અમણોલ પાક પણ ધીરે ધીરે બળતો

જાય છે... લાગણી, સંવેદના અને આત્મીયતા જાણે મરી પરવારે છે... જૂના સરનામે કાગળ પહોંચતો નથી અને નવું સરનામું ખબર નથી...

ગામફળી, ઊંચી ટેકરી આગળ, વડલાના ઝાડ પાસે, માતાની દેરી પાછળ, કસરત મેદાનની બાજુમાં.... આવા સરનામા વાળો કાગળ કોઈ દિવસ સ્વસ્થાને પહોંચતો નથી... કારણ કે આમાના કોઈ સ્થળ હવે રહ્યા નથી...

હૃદય અને મનની અંદર લોહીની બદલે સિમેન્ટ દોડવા ન લાગે, તે માટે પણ થોડુંક પુરાણું સાચવી રાખીએ… મનને એક ખૂણો બચાવી રાખવાની જેમ, શહેરનો એક ભાગ 'જૈસે થે' હાલતા રાખીશું તો આપશું પોતાનું સચવાઈ રહેશે... વિચારી જોઈએ...

- jayuoza@gmail.com

નવી નવી સ્કીમ અને પ્લોટ માત્ર જમીન પર જ નથી બનતા... માણસના મગજમાં પણ નવા નવા પ્લોટ અને સ્ક્રીમ બનતા રહે છે

પ્રત્યેક વ્યક્તિમાં ચારિત્ર્યશીલ પ્રમાણિકતા અને સજ્જનતાના સદ્ગુણો પડેલા જ હોય છે, રોજિંદા જીવનમાં આપણી આસપાસ બનતી ઘટનાઓમાં એ સદ્ગુણોની સુવાસ પ્રસરતી હોય છે

અજવાળું - અજવાળું

તુષાર જોશી

વાણી-વર્તન અને વ્યવહારમાં સજ્જનતા અને પ્રમાણિકતાનો પ્રકાશ ફેલાવનારા આવા તારલા ઝગમગતા જ રહે છે, એ તારલાઓના પ્રકાશને અજવાળે અજવાળે આપણા જીવનમાં પણ એકાદ तेषपुंषनो दीसीटो प्रसराय त्थारे આસપાસ અજવાળા રેલાચ છે

''બેટા, તમે તો મારી રીક્ષામાં હજુ બેઠા જ નથી, તો મારે તમારા આ પૈસા શેના લેવાના ?''

આધેડ વયના રીક્ષાચાલક નરસીદાસે યુવાન દીકરી સીમરનને કહ્યું.

વાત સાચી હતી. અમદાવાદના થલતેજ વિસ્તારમાં હિમાલયા મોલ પાસે ઉભેલી એ રીક્ષામાં સીમરને મુસાફરી કરી જ ન હતી. રીક્ષાચાલક નરસીદાસ બાજુમા ઊભેલી રીક્ષાના ચાલક સાથે ચા પીતા પીતા, પ્રવર્તમાન રાજકારણ અને મોંઘવારીની તથા આર્થિક રીતે માંડ માંડ બે છેડા ભેગા કરવાની વાત કરી રહ્યા હતા. એકાએક રીક્ષા પાસે આવીને સીમરને પાકીટમાંથી સોની નોટ કાઢી કહ્યું હતું, 'લ્યો કાકા, મારી મુસાફરીના પૈસા.'

નરસીદાસે પુછેલા પ્રશ્નનો ઉત્તર જાણવા સમયના કાલખંડમાં થોડા પાછળ જવું પડે એમ છે.

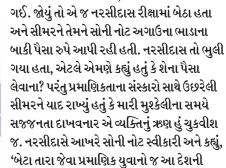
૧૯૯૦ના દસકામાં રજૂ થયેલી અને આજે પણ જોઇએ તો માણવી ગમે એવી એક સુપરડુપર હીટ ફીલ્મ 'દિલવાલે દુલ્હનિયા લે જાયેગેં' માં અભિનેત્રી કાજોલે સીમરન નામની યુવતીના પાત્રને જીવંત કર્યું હતું.

એ પાત્રમાં સમાયેલી નિર્દોષ, મસ્ત-ધમાલ, તોફાન અને લાગણી આ સીમરનમાં પણ ધબકતા હતા. દક્ષિણ ગુજરાતના શાંત-સમૃદ્ધ અને આધ્યાત્મિક પ્રવાસનના અનેક સ્થળો ધરાવતા, દરિયાકાંઠાના શહેર વલસાડથી એ અમદાવાદ આવી હતી. તેના પપ્પા અને દાદાજીની વિશ્વાસપાત્ર બિલ્ડર તરીકેની શાખ હતી. પોતાની રસ-રૂચિ અનુસાર આકીટેકચરના અભ્યાસક્રમમાં અમદાવાદની નિરમા યુનિ.માં પ્રવેશ મેળવ્યો હતો. વિજય ચાર રસ્તા નજીક પેઈંગ ગેસ્ટ તરીકે અન્ય છોકરીઓ સાથે તે રહેતી હતી.

રોજ સવારે વિજય ચારરસ્તાથી થલતેજ અને ત્યાંથી કૉલેજ સુધી શટલ વાહનોમાં જવું અને સાંજ પરત આવવું એ તેનો નિત્યક્રમ હતો. પરીક્ષાનું ટેન્શન હોય, મોડું થયું હોય એવા સંજોગોમાં મિત્રો ભેગા થઈને કયારેક કેબ પણ બોલાવતા, અને કયારેક એકલા જ જવાનું હોય, પહોંચવાની ઉતાવળ હોય તો એ એકલી જ રીક્ષામાં પ્રવાસ કરીને યુનિવર્સિટી પહોંચી જતી.

બે મહિના પહેલાના એ દિવસે એ આવી જ ઉતાવળમાં હતી. રીક્ષા સ્ટેન્ડ પર આવીને રીક્ષામાં વાંચવા વાંચતા યુનિવર્સિટી પહોંચી

હતી. મુસાફરી ભાડાના રૂપિયા ચુકવવાના આવ્યા ત્યારે તેને ખ્યાલ આવ્યો કે આજે એ વૉલેટ જ ભુલી ગઈ છે! બહુ શોધ્યા પણ પૈસા કે વૉલેટ કાંઈ ના મળ્યું. એના મનોભાવ પારખી ગયેલા નરસીદાસે એને કહ્યું, 'બેટા ચિંતા ન કર, તું પાકીટ ભુલી ગઈ લાગે છે, આ ૫૦ રૂા. રાખ તને જરુર પડશે.' શરમ અને સંકોચના ભાવ સાથે સીમરનને ના પાડી. બે-ત્રણ વાર નરસીદાસનો મોબાઈલ નંબર માંગ્યો ને કહ્યું કે હું તમને ફોન કરીને સ્ટેન્ડ પર પૈસા આપી જઈશ. પરંતુ નરસીદાસે ફોન નંબર ન આપ્યો ને 'બેટા પરીક્ષામાં બરાબર લખજે' એવા આશીર્વાદ આપી નીકળી ગયા. સીમરને રીક્ષાનો નંબર નોંધી લીધો. આવતા-જતા એ નજર રાખતી, કયાંક એ રીક્ષા જોવા મળે તો એ વડિલનું ઋણ હું ચુકવી દઉં એવા ભાવથી! અને આજે શટલ રક્ષામાં જતી હતી ત્યાં એની નજર પડી એ રીક્ષાના નંબર પર, અધવચ્ચે જ એ ઉતરી

પ્રસ્તુત ઘટનામાં મહામુશ્કેલીએ રોજી-રોટી રળતા એક શ્રમજીવીની શાલીનતા અને માણસમાં ભરોસો મુકવાની ભાવના પ્રગટ થાય છે તો સામા પક્ષે એક યુવાન દીકરીમાં રહેલી પ્રમાણિકતા પણ ઊડીને આંખે વળગે છે.

પ્રત્યેક વ્યક્તિમાં ચારિત્ર્યશીલ પ્રમાણિકતા અને સજ્જનતાના સદ્ગુણો પડેલા જ હોય છે. રોજિંદા જીવનમાં આપણી આસપાસ બનતી ઘટનાઓમાં એ સદ્ગુણોની સુવાસ પ્રસરતી હોય છે.

વાણી-વર્તન અને વ્યવહારમાં સજ્જનતા અને પ્રમાશિકતાનો પ્રકાશ ફેલાવનારા આવા તારલા ઝગમગતા જ રહે છે. એ તારલાઓના પ્રકાશને અજવાળે અજવાળે આપણા જીવનમાં પણ એકાદ તેજપૂંજનો લીસીટો પ્રસરાય ત્યારે

તેજપૂંજ : NO **LEGACY** IS SO **RICH** AS **HONESTY** william shakespeare